

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo

90 D, za četrt leta
in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

Telefon šte. 552

LJUBLJANA, dne 22. novembra 1923.

Telefon 5.

ŠTEV. 138.

V trgovino le sposobne ljudi!

Eden glavnih nedostatkov, ki jih ima naš obrtni red v pogledu ureditve trgovskih obrtov, je pomanjkljivost predpisov glede usposobljenosti dokazil. Dočim se zahteva za celo vrsto rokodelskih obrtov dovršitev večletne učne in pomočniške dobe in še vrhu tega pomagalska preizkušnja, je vezana od trgovskih panog na dokaz usposobljenosti le trgovina z mešanim, specerijskim, kolonijalnim in materialnim blagom. Ako izvzamemo še par specijelnih primerov, kakor prodajo orožja, eksploziv in strupov, je trgovina z vsake vrste drugim blagom pri nas danes prosta, tako da jo more izvrševati vsakdo, četudi se je ni nikdar učil.

Resnica je sicer, da učenje samo še ne naredi dobrega trgovca. Prav tako gotovo pa je tudi, da zahtevam, ki jih stavijo na trgovca današnje razmere, ne more zadostiti oni, ki se tega poklica ni zadostno izučil. Kakšne posledice ima pomanjkanje zadostne trgovske sposobnosti in izvežbanosti, nam dokazuje najžalostnejše ravno povojna doba, ko so razni trgovci rasli kakor gobe po dežju in ko so se vrgli na trgovino ljudje, ki se jim o tem poklicu nikdar niti sanjalo ni. Posledica je bila poplavljenje trgovskega stanu z elementi, ki so skušali nadomestiti svojo strokovno nesposobnost z nerealnimi manipulacijami. Na roko jim je šla še konjunktura radi neurejenih prometnih in preskrbovalnih razmer. Verižništvo, fihotapstvo in navijalstvo cen je vzcvetelo in demoralizacija, ki so jo ti elementi zanesli v trgovske vrste, je potegnila za seboj, žal, še mnogo mnogo solidnih in reelnih ljudi, ki jih je premočil slab zgled, ali pa so jih v to naravnost prisilile razmere in skrb za obstanek, ker bi jih sicer ob nebrzdanem tekmovanju drugi pohodili. Z izrastki trgovstva je pač kmalu obračunal čas, ko so nastopile bolj urejene razmere, ko se je začela uveljavljati konkurenca in je začela odločevati v eksistenčnem boju sposobnost. Statistični podatki zadnjih dveh let nam kažejo, kako izredno veliko število trgovin je prenehalo že po kratkem življenju. Postopoma, a z gotovostjo se vrste trgovstva zopet čistijo. Težko pa je danes popraviti škodo, moralno in gmočno, ki so jo povzročili nesposobni ljudje naši trgovini. V časih gospodarskih kriz je najnevarnejši sovražnik trgovini ravno nesposoben trgovec.

Z nastopom urejenih razmer se stavijo trgovskemu stanu nove zahteve. Ne čaka ga le poostrena notranja konkurenca, ki je končno za splošnost le koristna, nanj se namreč stavi nova zelo težka naloga, da odoli konkurenci od zunaj, ki prifiška vedno huje in ki bo z zaključitvijo trgovskih pogodb s sosedji in po otvoritvi mej prostejši mednarodni trgovini naravnost vdrla na naša tržišča. Takrat pa bo mogla rešiti naše trgovstvo le sposobnost. Kdor ne bo kos nalogi svojega trgovskega poklica, bo neizprosno poginil in če trgovstvo v celoti ne bo na višku, bo podlegla naša trgovina sploh.

Ne da se oporekati, da je teoretična šolska trgovska izobrazba eden glavnih pogojev za napredek trgovca. Vendar je še v večji meri trgovcu potrebna praktična izobraz-

ba. Za to je naloga obrtne zakonodaje, da slavi praktično izobrazbo kot pogoj za izvrševanje trgovskega poklica katerekoli panoge, da vsakega, ki hoče postati trgovec, prisili, da se trgovine vsaj praktično izuči.

Kakor povedano, je glede nekaterih trgovskih panog dokaz usposobljenosti že predpisan. Ti obrtni predpisi pa še ne zadostujejo. Notorično je, da je trgovina z železnino, manufakturo ali knjigami gotovo najmanj toliko komplicirana, kakor trgovina s kolonijalnim blagom, pa vendar ni vezana na dokaz usposobljenosti. Prav tako zahteva izvrševanje trgovske agenture in komisije precejšnje praktične izvežbanosti, ki jo je mogoče pridobiti le z večletnim učenjem in vežbanjem. To velja še za mnoge druge trgovske panoge.

Tudi ureditev izpregleda usposobljenostnega dokaza za prehod k trgovini z mešanim, kolonijalnim, specerijskim in materialnim blagom je napačna in dela iluzorične še one predpise, ki jih glede učne dobe in prakse sploh imamo. Po petih letih more n. pr. branjevec ali celo

sejmar dobiti potom dispenze od okrajnega glavarstva brez nadaljnega obrtni list za trgovino s specerijskim blagom, če tudi te vrste blaga sploh ni smel prodajati dotlej in če prav je jasno, da za to ni mogel doseči potrebne izvežbanosti. Še večji paradokson pa je, da velja učna doba pri branjevcu prav tako, kakor pri izučnem trgovcu. Če bi n. pr. branjevec vzel ob otvoritvi svojega obrta učenca, bi po petih letih njemu oblast lahko odklonila prošnjo za specerijsko obrtovnico, dočim bi jo učenec brez nadaljnega lahko dobil in to že na podlagi navadne prijave.

Z ozirom na tehtne razloge, ki smo jih gori navedli in na zadnje omenjene neskladnosti v predpisih našega obrtnega reda je zato neobhodno potrebno, da se za vse ali vsaj za vse glavne trgovske panoge uvede usposobljenostni dokaz, kakor velja za trgovino z mešanim, specerijskim, kolonijalnim in materialnim blagom, dokler pa se to ne zgodi, se k tem panogam trgovine neusposobljene osebe ne smejo pripuščati na podlagi dispenza, kakor se to sedaj pogosto dogaja.

Poslovanje s poštnimi paketi pri nas in na tujem.

Vsi, ki imamo opravka s pošto, smo prepričani, da je celo komplicirano poslovanje s poštnimi paketi pri nas nepotrebna obremenitev prometa ter nikakor ne odgovarja modernim načelom obrata javnega prometnega Zavoda. Kar jih je tujih držav, ki so v poštno režijo prevzele paketni obrat, ne najdemo niti enega primera, ki bi vsaj približno bil podoben sistemu, ki so ga uvedli naši poštni birokrati.

Cela manipulacija pri predaji je tako nerodna in zamudna, da se mora že lajik čuditi, da si je poštna oblast sploh mogla kaj takega zamisliti.

Okornemu aparatu pri predaji sledi kompliciran kontrolni sistem, ki daleko ni v nobenem razmerju z uspehi; če se povprečno računa s stroški, ki jih na osebju, materialu, delu in času porabi, in to v dobi redukcije uradništva.

Slučajno imamo vroki pravilnik nizozemske poštne uprave, ki določa za tuzemske pakete predajno poslovanje na kratko v sledečem:

Pošta iztehta pošiljko, ki mora glede opreme seveda odgovarjati običajnim predpisom za prevoz, jo opremi z uradno nazivnico, na kateri so označeni predajni podatki, teža, pristojbina itd., ta nazivnica pa je sestavni del predajne knjige, ki je strogo zaračunljiva fiskovina, ki vsako zlorabo izključuje.

Razen tega se nalepi na vsako pošiljko še listek z razločno fiskalnim imenom naslovne pošte.

Stranka pa si napiše predajno potrdilo sama, pošta pripiše samo številko in pritisne uradni pečat ter pristavi podpis. Naslovna pošta izroči paket proti potrdilu in stvar je rešena.

Kontroli podvržene so predajne pole kot računski dokumenti. Ne rabi se znak, ne spremnic ali drugih listin; seveda razpolaga poštna uprava — kar pa kot samoobsebi umevno ne poudarja v poročilih — s strokovno izobraženim, povsem zanesljivim osebjem.

Sicer nam nadaljno poslovanje v notranji poštni službi pri nas ni znano, baje se ne odlikuje s posebno enostavnostjo, pa s preveliko točnostjo nas pošta gotovo ne razvadi.

Baje se paketi, posebno če je večja razdalja do naslovnega kraja, nešteto krat popisujejo, štejejo, primerjajo in preložijo, pa v kljub temu narašča od dobe do dobe odstotek izgub in s temi seveda odškodninske zahteve.

Nizozemska ne predvideva v paketnem prometu razen številčne evidence nobenih drugih določil kakor točno in pravilno usmeritev, pa so slučajni primanjkljajev z ozirom na precej živahen promet jako redki. Vzrokov ne bomo ponavljali.

Naš poštno-paketni promet je pravi prototip ozkosrčnega birokratizma, brez smisla za pravo nalogo zavoda, ki naj bi služil gospodarstvu in prosveti, če bi posnemali njega oblastniki zglede iz tujine, kjer vodijo poštno podjetje zdrava načela kulturnega napredka in neizogibnih sodobnih potreb modernega prometa.

K. P.

Fr. Pirce:

Obisk po mariborski industriji.

Maribor, 20. novembra.

Če si želi tujec ali gost ogledati Maribor v celoti, ga popelješ na Kalvarijo ali Meljski hrib. Od tega razgleda bo odnesel s seboj splošne utise o celem Mariboru z okolico vred. Ako pa se zanima za posamezne predmete, na katere smo ga posebej opozorili, ga je seveda treba peljati tja. Od takega obiska bo odnesel s seboj še posebne utise.

Slično pot smo si izvolili tudi mi, ko smo se odločili tudi vnanjo javnost seznaniti z mariborsko industrijo. Ob priliki industrijsko-vzorčne izložbe, smo našim čitateljem podali v splošnih potezah celotno sliko vsega, kar spada pod izraz gospodarstvo. Obljubili pa smo pri tej priliki to površno sliko izpopolniti tudi z natančnejšim opisom podjetij, ki zaslužijo posebne pozornosti. Z izpolnitvijo te obljube hočemo sedaj pričeti in sicer po možnosti z osebnim obiskom takih podjetij, ki jih prištevamo k specijalnemu podjetjem, katere doslej ali sploh še niso bila zastopana v Mariboru ali so vegetirala le v minijaturi.

Eno takih podjetij, ki se je porodilo takorekoč čez noč in brez vsake hrupne reklame in ki zna v do glednem času postati eno največjih v tej branži, je gotovo »Konserva«, prva jugoslovenska industrija za konzerve rib, sočivja in sadja, družba z o. z.

V soboto popoldne sem svoj prvi obisk namenil temu doslej premalo znanemu podjetju na vogalu Miklošičeve ulice za palačo Mestne hranilnice. Gospod ravnatelj Skušek me je prijazno sprejel in mi razkazal ves obrat, ki se v svoji obširnosti skriva očem ulice. Ves del poslojpa, v katerem obratuje »Konserva«, je lično prenovljen. Zadaj na dvorišču ima svojo lastno delavnico za vsakovrstno posodo, kakor se jo rabi za razpošiljanje blaga. Tu se takoj spozna praktičnega gospodarja: vse doma, kar rabi podjetje za redno poslovanje. Razen škalljic za paradiznik, ki se pa tudi izdelujejo v domači industriji v Celju (Perfinač), se vsa posoda in oprema izdeluje kar na licu mesta. Tako imamo torej v enem podjetju združenih več drugih (sodarstvo, mizarstvo, strugarstvo itd.). Lični sodčki, ki romajo z »rusi« in slanki širom naše domovine, so torej lastni izdelek industrije »Konserva«.

Najnovejša izpopolnitev v podjetju je umetna prekajevalnica za ribe, ki prihajajo v vagonih z ledom in soljo iz Norveške. Žal, da ta čas še ni v obratu, ker šele pričakujejo večje pošiljave. Poleg se nahaja skladišče s presušilnico za pošiljke z mehurjevimi pokrovi. Poleg rib iz daljnega morja se konservirajo tudi kumarce, paradizniki in paprika, ki so domači produkt iz »Vrta«.

Kdor bi imel pomislek o čistosti raznih morskih rib, ki prihajajo tu sem iz daljne Norveške in katere se razpošiljajo od tu razdeljene po velikosti, kvaliteti in temu primerno tudi po vnanji obliki ličnih posod za razpošiljanje, ta naj se potruži v ta obrat, doli v velike kleti. Tam bo videl »banje« polne »rusov«, ki pasirajo po očiščenju iz ene banje v drugo, dokler ne pridejo popolnoma očiščeni v posebni oddelek, kjer se zložijo v čeber s posebno »zuro«, skrivnost, ki daje temu blagu tisti prijetni okus, ki slovi kot zdravnik za »mačka« po prepitih nočeh. Koliko truda, koliko raznih primeskov, predno je blago pripravljeno za trg! Tu v kletih stoji tudi veliki sodi s kumarcami, ki se konservirajo v kisu ali soli. V teh kletih vlada največja snaga in red. Res vzor naše domače industrije, na katero smemo biti ponosni.

Te dni pride večja pošiljatev norveških rib, ki se bodo po končanih manipulacijah konserviranja razpošiljale kot »Ostsee«, »Bismarck«, »Roll«-Heringe, Bücklinge (prekajeni) itd. širom po Jugoslaviji. Letos prvič namerava ta naša »Konserva« postaviti tudi sveže ribe na domači trg v razprodajo.

Sličnih podjetij imamo v Jugoslaviji 11. Podjetje ustanovljeno l. 1921 se takorekoč šele razvija in se bo še izpopolnilo in se pripravilo tudi za konserviranje sadja (marmelada) kar bi bilo nujno potrebno. Doslej ima »Konserva« svojo podružnico v Novem Sadu, zastopstva pa po vseh večjih mestih. Zalaga Ljubljano, Zagreb, Beograd, Zemun itd., največ naročil prihaja iz Banata in Bačke.

Na ta način želim seznaniti našo širšo javnost, zlasti pa našo trgovino s posebnostmi Maribora.

O devizni politiki.

Navadno beremo in slišimo, da je nakup tujih deviz po nemških industrijah pospešil propast marke. Hude očitke v tem oziru so naperili zlasti proti znanemu Hugonu Stinnes. Treba je pa slišati obe plati zvona in so zanimiva glede nabiranja deviz zlasti izvajanja finančnika A. Rechberga iz Berlina. On zagovarja kopičenje deviz in pravi, da je omejitve devizne trgovine v Nemčiji marki bistveno škodovala.

»Če bi bila po končani svetovni vojni trgovina z devizami v Nemčiji neomejena in bi bilo njih nakopičenje brez pridržka dovoljeno, in če bi vrhu tega država nikdar ne bila grozila z razlasitvijo deviz, potem bi bil položaj nemške industrije in nemške trgovine danes čisto drugačen. Lahko bi si bili nabrali v inozemstvu velike množine deviz, zlasti takrat, ko je nemška industrija lahko cenejše delala, kakor pa dežele z visoko valuto in je torej na svetovnem trgu lahko dobro prodajala; to je bilo tedaj, ko je začela nemška valuta padati in so bili zato produkcijski stroški nižji. — Primerjaj misel o umetni angleški inflaciji. — Na ta način bi bila došla obolela nemška vrednota trajno svežo kri. Vrhu tega bi devize ne bile ostale samo lasti trgovine in industrije, temveč bi bile prišle v promet in bi bile nemško vrednoto še naprej okrepile. Če so nemške industrije nabrale velike devizne rezerve, so lahko konjunkturo pri nakupu inozemskih surovin dosti bolj izrabile, kakor bi jo bile sicer. Čim ugodnejše pa nakupujejo inozemske surovine, tem boljše je to ne samo zanje, temveč tudi za konsumenta. In če so nemške industrije nakup surovin deloma lahko krile potom nabranih

deviz, je bilo treba toliko manj mark in toliko manjša je bila zahteva po novih bankovcih. In če bi bilo mogoče nabrati v Nemčiji devize stalne vrednosti, bi se bilo lahko preprečilo popolno uničenje nemškega varčevanja.

Država pa bi bila lahko devizne zaklade obdavčila na ta način, da bi bila zahtevala neki pameten odstotek. Ta bi pa seveda ne smel biti previsok, ker bi bilo sicer zopet zbiranje deviz onemogočeno. Machiavelli je rekel, da prinašajo državi dohodke edinole ne previsoki davki; samo te namreč državljani plačujejo, previsokih ne zmorejo. Ko je konzul Bonaparte znižal davke na pametno izmero, je s tem izredno zvišal dohodke Francije. Nasprotno so pa omejitve devizne trgovine in posesti na Nemškem devize naravnost spodile ven in so tako odtegnile nemški vrednosti krepko oporo. Devize, ki so šle iz Nemčije ven, je morala nadomestiti seveda marka, in s tem je rasla zopet inflacija. Kolikor manj prilike je imel mali varčevalec za pridobitev deviz, tem manj je mislil na varčevanje. Industrije, ki so jim odvzeli njih devizne rezerve, niso imele več tiste odporne sile napram gospodarskim krizam, kakor bi jo bile imele sicer. Če pa industrije ni, pa tudi delavec nima zaslužka. In če misli nemška vlada nemške finance zares ozdraviti, mora odpraviti vsako omejitve devizne trgovine in deviznega prometa, pa prav vsako.»

Tako Rechberg. Ima s svojega stališča tudi prav, in se da vsako mnenje zagovarjati. Sicer je pa tako: V zdravi državi je vse prav, v bolni pa vse napačno.

Nekaj pozabljenih stvari iz poglavja o trgovinskem kupu.

KAKO SE VOLIJO PRAVICE PO ČL. 354 IN 355 TRG. ZAK.?

I. Navadne (nečvrste) pogodbe (čl. 356 trg. zak.).

Pogodnik, ki ni v zamudi, ima predvsem in v prvi vrsti pravico do tega, da se pogodba izpolni, in sicer: prodajalec, da kupec blago odzame in plača, kupec, da mu prodajalec blago preda; k temu pa pristopi še pravica do odškodnine radi zakasnele izpolnitve. Vse to (zgoraj pod II. 1. a. in II. 2. a.) ima nemudni pogodnik že temeljem pogodbe in zamude ter ni šele treba izbora, da te pravice pridobi. K tej primarni, prvotni pravici pa mu daje zakon pravico, da izbira in s tem izborom si šele ustanovi katero izmed ostalih dveh pravic (zgoraj pod II. 1. b. in c., II. 2. b. in c.). Ako se torej reče, da ima nemudni pogodnik pravico izbire med temi pravicami, je s tem pravzaprav samo rečeno, da ima na voljo izbor, ali bode obdržal pravico do izpolnitve in odškodnine radi zakasnele izpolnitve ali pa hoče doseči ozir. ustanoviti si namesto te pravice eno izmed drugih dveh pravic: odškodninsko pravico radi neizpolnitve ali pravico odstopa od pogodbe.

Da pridobi na ta način katero teh sekundarnih, drugotnih pravic, ni dovolj, da nemudni pogodnik sklene in se pri sebi odloči, da bo namesto izpolnitve zahteval odškodnino radi neizpolnitve ali da bo odstopil od pogodbe, temveč mora to nemudoma sopogodniku tudi naznaniti. Temu naznanilu ni predpisana nika-ka oblika; obvestilo je brez oblike, usno ali pismeno. Ako je pismeno, zadostuje uradno pismo, ki pa mora biti frankirano; zadostuje tudi izjava v pravdi: v tožbi, v protitožbi, v odgovoru na tožbo, na zapisnik pri obojestranski usni razpravi, v pravnem spisu, ki se vroči nasprotniku. Seveda mora biti iz tega obvestila jasno razvidno, da se naznanitelj dokončno odreka izpolnitve pogodbe in da zahteva odškodnino radi neizpolnitve ali pa da odstopa od pogodbe. Ne zadostuje torej navadni, običajni opomin ali izjava, da

bo morda kdaj pozneje zahteval kaj takega ali morda uveljavljal odstop. Besedilo obvestila, ki more biti dokaj raznolično, je torej preizkusiti v tej smeri, jeli dovolj jasno izraža tako zahtevo ali tak sklep ali ne. Tako bi n. pr. zadostovalo naznanilo kupca, da se je drugod kril, ali da se bo drugod kril ali blago od drugod dobavil v primeru, da dobava izostane; naj se opravi t. zv. pokritni kup praviloma zato, da bi se mogla utemeljiti zahteva do odškodnine radi neizpolnitve; s tem je tudi dovolj jasno izraženo, da obvestitelj noče več, da mu zamudnik še dobavi. Zadostuje tudi obvestilo, da bo obvestitelj blago na račun kupca po najboljši ceni prodal in ga za razliko obremenil ali da je blago drugam prodal. Tudi vročitev tožbe ali protitožbe zadostuje. Ne bi pa zadostovalo obvestilo, da dela nasprotnika za škodo odgovornega ali da ga bo za razliko obremenil, ker je odškodnina dvojna (poleg izpolnitve pogodbe odškodnina radi zakasnele izpolnitve ali pa namesto izpolnitve odškodnina radi neizpolnitve), pa iz takega obvestila ni razvidno, katero škodo ima obvestitelj v mislih.

Ker pristoji nemudnemu pogodniku pravica do izpolnitve pogodbe in odškodnine radi zakasnele izpolnitve temeljem pogodbe in zamude, ni potreba, da bi o tem obvestil svojega mudnega nasprotnika, ker mu tudi izbirati ali voliti ni treba. In ker mu gre ta pravica primarno in brez drugega, jo pač sme napram nasprotniku poudariti, a se iz tega sme takoj izključiti, da hoče dokončno to obdržati kot edino pravico in da se namesto te pravice noče poslužiti druge ali tretje pravice. Za to z navadnim opominom, naj zamudnik pogodbo izpolni, še ni izrečeno dokončno, da hoče opominjevalec zgolj in samo izpolnitev z odškodnino radi zakasnele izpolnitve, ne pa odškodnine radi neizpolnitve ali odstopa od pogodbe. Le ako se je povsem jasno in izrecno izjavil, da vztraja zgolj pri izpolnitvi pogodbe

in odškodnini radi zakasnele izpolnitve ter da noče izbrati nobene od ostalih dveh pravic, mu ni več možno, da bi svojo zahtevo spremenil v zmislu druge ali tretje pravice.

Obvestilo je dopustno, čim nastopi zamuda. Vendar je sodstvo izreklo, da bi bil prenapet formalizem, ako bi se odreka vedno in povsod prav vsaka veljava takemu obvestilu, ki je bilo oddano že pred nastopom zamude. Smaštrati je marveč obvestilo, podano kratko pred nastopom časa za izpolnitev in glede na skoraj gotovo neizpolnitev za eventuelno, ki postane z nastopom zamude učinkovito, ako med tem niso bile podane druge izjave. Tudi ni, da bi to obvestilo moralo biti izdano zase, marveč je lahko spojeno z drugimi izjavami. Veljavno bi bilo sledeče pismo: »Vaša izjava, da ste naročili blago čvrsto za 1. oktober in da vsled tega naročilo uničujete, se ne strinja s tem, kar o tem naš poštenik izpoveduje. Radi tega sem blago pripravil na Vašo razpolago (verbalna oferta), Vas prosim, da ga v treh dneh plačate (interpelacija) in bom sicer prisiljen, da zahtevam odškodnino radi neizpolnitve (obvestilo) ter bom v to svrhu prodal blago na javni dražbi (zapretilo).« Po nastanku zamude se more podati to obvestilo kadarkoli, ne samo v bližnjem času. Saj zamudnik ni na škodi, ker more zamudo popraviti, dokler se nasprotnik ni dokončno odločil v zmislu pravice izbora. Vendar bi bila sprejeta nekaka končna časovna meja, kolikor bi nelojalno odlašanje take izjave nasprotovalo načelu o veri in poštenju, kar more biti brezpravne zaščite: v takem primeru izgubi nemudni pogodnik, ki le predolgo izbor odlašja, pač vsako pogodbeno pravico, torej tudi pravico izbora.

Nevarnost pismenega obvestila, da namreč dospe naslovniku ali pa da mu dospe pravočasno, nosi zamudni pogodnik, ker je muden. Naslovitelj je zadostil svoji dolžnosti, čim je obvestilo odposlal. Izbor velja torej od trenutka, ko obvestilo naslovniku dospe ali je vsaj ob rednem poslovanju pošte mu moralo dospeti.

Pozablja pa se ne samo, da je treba pogodbenega nasprotnika obvestiti o tem, da je ena izmed obeh sekundarnih pravic izbrana, še bolj se pozablja, da je treba v teh primerih zamudniku dovoliti primerni naknadni rok za izpolnitev in da pred potekom tega roka izbrane pravice ni moči začeti izvrševati. Počakati je treba za čas tega primernega nakladnega roka, naj je zamudni pogodnik bil še tako dolgo čakal, preden je odposlal obvestilo. (Dalje sledi.)

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Podjetje je v stanju izdelati letno okrog 30.000 tucatov spodnjih srajc in prav toliko spodnjih hlač, okrog 2.400.000 metrov flanele in barhent, okrog 10.000 tucatov robcev in okrog 20.000 tucatov nogavic. Tovarna je bila med vojno poškodovana in je šele na začetku leta 1922 pričela z obratom. V tovarni je zaposlenih 300 delavcev.

V Beogradu obstoja »Moravija«, tovarna pletarskih izdelkov, delniška družba. Podjetje je v stanju izdelati okrog 30.000 komadov jopic in oblek; 60.000 komadov otroških garnitur, šal in čepic, 80.000 komadov moških spodnjih srajc in hlač in 20.000 komadov ženskih rut in šalov. Leta 1921 je izdelala le polovico zgoraj navedenih količin. Lansko leto niso mogli izkoristiti polne kapacitete radi cene avstrijske konkurence vsled padanja avstrijske krone.

Za izdelavo navedenega blaga ima sledeče stroje: 44 komadov raznovrstnih pletilnih in pletarskih strojev, tri gredešne stroje za šale, 12 strojev za trikotažo spodnjega

perila, 4 male in 1 velik stroj za izvlačenje čupe, 8 strojev za snovanje, 1 stroj za samovznoce in 24 raznih specialnih šivalnih strojev.

V tekočem letu se bo tovarna povečala za več kot polovico strojev in bo izdelovala še enkrat toliko blaga. V tovarni je zaposlenih 92 ljudi. Podjetje je bilo osnovano leta 1914 ter je bilo med vojno oropano, stroji odnešeni, delavnice pa so bile porabljene za hleve in vojašnice. Nato je bila leta 1920 tovarna obnovljena. Tovarna si je morala mesece izučevati delavstvo, predno jih je mogla porabiti za delo.

V Čupriji se nahaja tkalnica in pletarna Rudolfa Matuške, ki obratuje z 8 pletilnimi stroji, 1 strojem za češljanje, 2 snovalna stroja, vse na pogon bencinskega motorja za tri konjske sile in sicer izdeluje pletarske izdelke, kakor jopice za gospe, otročje oblekice, čepice za otroke in raznovrstne druge pletene izdelke.

V Smederevu je smederevska pletarska zadruga. Ta ima 16 raznih pletilnih strojev in 16 pomožnih strojev. Zaposluje 30 delavcev. Zadruga izdeluje pletarske izdelke iz volne, kakor spodnje srajce, hlače, maje, suknje, čepice, bluže, obleke, šale, nogavice in vso potrebno otročjo konfekcijo.

V Beogradu, Sarajevu, Djakovici in Prizrenu so obstojali kazasi — iakovani »gajandžije«, ki so izdelovalci »širil«, žnure in burmo za potrebe okrasov pri izdelavi narodne noše. Z izpremembo narodne noše je ta obrt propadel. Za novo žensko nošo in za navedeno nošo so potrebne posamentirije uvažali iz inozemstva. Potrebno bi bilo, da se to novo moderno panogo vpletje pri nas s tem, da se za šolanje v novi obrti osnujejo delavnice po naših večjih mestih. V Požarevcu ima Žensko društvo pletarsko šolo, ki ima 10 strojev za pletenje in 16 učenk. Solo podpira ministrstvo trgovine in industrije s tem, da je dalo stroje na razpolago in plačuje učiteljico in dalo del obratnega kapitala. Šola izdeluje lepe stvari in nadajamo se, da bo dala inicijativo za to vrsto industrije v Požarevcu, da se bo razvila kot domača industrija, za kar ima Požarevac kot poljedelsko mesto veliko ugodnosti. (Dalje sledi.)

Trgovina.

Trgovski odnosi med Jugoslavijo in Italijo. Iz neke bilance italijanskega zunanjega ministrstva povzamemo naslednje statistične podatke, ki dokazujejo, kakšne važnosti je Jugoslavija kot izvoznik za Italijo. Uvoz iz Jugoslavije v Italijo v prvem polletju 1923 presega italijanski izvoz v Jugoslavijo za 161 milijonov lir. — Iz Jugoslavije v Italijo se je v glavnem izvažalo: konji, govedo, perutnina, jajca, olivno olje, apno in cement, les in oglje, soda. Omenjenega blaga se je izvozilo iz Jugoslavije v Italijo v milijonih lir in sicer: konj za 25,5, govedi za 60,9, perutnina za 9,7, jajca za 7,7, olivnega olja za 1, apna in cemeta za 6,3, lesa in oglja za 95,5, sode za 3,2. Iz Italije se je uvozilo v Jugoslavijo v milijonih lir: volnenega blaga za 53,4, lanenega, platnenega blaga in jute za 2, južnega sadja za 3,8, pšenične moke za 2,8, riža za 3,2, žvepla za 0,9, modre galice za 2,8, usnja za 1,2, kož za 0,76, gumija za 0,5, semen za 0,75. Pomembno za naše razmere je, da smo uvozili moke za 2,8 milijona lir, kljub temu, da imamo pri nas v tem oziru nadprodukcijo. Italijanska in ameriška moka konkurira naši posebno v Dalmaciji. Ravno tako se je čuditi, da uvažamo surovo usnje, ker smo bili vendar v stanju istega izvoziti v prvem polletju 1923 za 60 milijonov. Pripomniti je še treba, da je za naše žito v Italiji zelo malo zanimanja in to kljub neposredni bližini, kljub temu, da Italija istega zelo veliko rabi. Dokaz temu je, da je uvozila Italija v prvi polovici I. l. iz Amerike za 1315 milijonov žita, iz Argentine pa za 189 milijonov. Ja, če bi bile naše železnice in izvozne carine temu primerno urejene!

Carinska konferenca v Ljubljani. V zadnji številki smo v obširnem članku govorili o carinskih konferencah, ki se imajo vršiti pri Glavnih carinarnicah I. reda in pri carinarnicah II. reda. Prva konferenca se bo vršila v Ljubljani v prostorih Trgovske in obrtniške zbornice v ponedeljek dne 26. novembra t. l. ob 18. uri in ne ob 20. uri, kakor je bilo to prvotno rečeno.

Za vpostavitve trgovskih zvez med Francijo in Jugoslavijo se zanima neka tvrdka iz Francije. Njen obratni predmet je komisijska trgovina z življenjskimi potrebščinami, nadalje s kemičnimi in farmacevtskimi predmeti, s tekstilnim in metalurgičnim blagom ter z različnimi predmeti. Zanima se za uvoz. Rada bi uvažala v Francijo jugoslovanske produkte ter v Jugoslavijo francoske produkte. Njen natančni naslov je interesentom na razpolago v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Trgovine dne 1. decembra zaprte. Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja, da bodo trgovine dne 1. decembra t. l. o priliki narodnega praznika cel dan zaprte, na kar se opozarja občinsko.

Trgovinska konvencija med Zedinjenimi državami in Čehoslovaško. Po nekem uradnem poročilu, se je dne 29. oktobra t. l. sklenila polom navadne izmenjave vladnih not provizorična trgovinska konvencija med Čehoslovaško in severoameriškimi Združenimi državami. Predmetna konvencija urejuje gospodarske odnose med tema dvema državama do sklenitve definitivne trgovske pogodbe. Konvencija bo oslala v veljavi do konca leta 1925.

Uvoz in izvoz iz Nemčije v septembru. Wolfov dopisni urad poroča, da je bilo v Nemčijo uvoženih v mesecu septembru 34.198.000 stolov, izvoženih pa samo 11.426.000. Uvoz se je v primeri z avgustom zmanjšal za 7 milijonov stolov.

Industrija.

Konferenca producentov sladkorja. Iz Beograda poročajo, da se bo vršila 8. in 9. decembra konferenca producentov sladkorja v naši državi. Na tej konferenci bodo zaslopane vse lovarne sladkorja v naši državi ter po en zastopnik ministrstva financ, agrarne reforme in poljedelstva.

Nova industrijska podjetja. Ministrstvo trgovine in industrije je odobrilo osnovanje sledečih podjetij: »Continental-kavčuk« z osnovnim kapitalom 750.000 Din in »Fabriko lehnin in utež« z osnovnim kapitalom 750.000 Din. Sedež imata v Zagrebu.

Poljska industrija vžigalic. V Poljski je sedaj 16 lovarov za vžigalice, ki producirajo le takozvane varne vžigalice. V letu leta 1922 je bilo izdelanih 135 tisoč zabojev po 5000 škatljic. Precej obilen izvoz gre predvsem na Angleško, Francosko in Holandsko.

ITO ZOBNA PASTA najrajši uporabljajo vsi kadilci.

Denarstvo.

Avstrijski šiling. Na Dunaju se pripravljata načrt zakona o kovanju in izdaji srebrnih novcev. Nameravajo se kovati novci po 5000, 10.000 in 20.000 avstrijskih kron. Srebrni novci za 10 tisoč ak bi se imenoval šiling, novci po 5000 ak pol šilinga, novci po 20.000 avstr. kron pa dvojni šiling.

Posojilo nemškimi železnicam. Wolfov dopisni urad poroča, da so dobile nemške železnice 3 milijone funtov šterlingov angleškega posojila, ki ga bodo uporabili za nabavo angleškega premoga, ki ga Nemčija zopet potrebuje, ker so se pogajanja med industrialci in zasedbenimi oblastmi prekinila.

Nova devizna naredba v Nemčiji. — Nova določila za promet z devizami v Nemčiji predvidevajo ukinitve prepovedi določanja cen v tuji valuti za trgovino na drobno. Tuje valute, vplačane s strani tujcev, smejo prejemniki uporabiti v teku enega tedna za plačila v isti valuti.

Naš vojni dolg Angliji. Pogajanja med našo in angleško vlado glede povračila našega vojnega dolga Angliji so končana. Največja težkoča je obstojala v določitvi višine dolga, ki je bila končno

določena na 23.634.677 funtov šterlingov. Na podlagi doseženega sporazuma je izročila naša vlada Angliji kot avans bone v znesku 13.910.627 funtov šterl. v gotovini in 9.724.050 funtov pa za naročni material, pri čemur so uračunane tudi obresti do konca leta 1923.

Eksistenčni minimum. Opozicija je predlagala v finančnem odboru povišanje eksistenčnega minimuma za obdačbo dohodnine od 2500 Din na 5000 Din, kar pa se ni zgodilo, temveč se poviša le na 3.500 Din.

Promet.

Polniški promet s Sušakom. Polniški promet s Sušakom se je otvoril dne 20. novembra t. l. in je bilo ob enem ustavljeno postajanje polniških vlakov pri Marlinščici - Odgranek. Med Zagrebom (drž. kol.) in Sušakom bodo vozili sledeči brzi in polniški vlaki: Brzovlak št. 302 odhaja iz Zagreba ob 7.32 in prispe v Sušak ob 12.57, polniški vlak št. 310 odhaja iz Zagreba ob 8.50 in prispe v Sušak ob 16.49; polniški vlak št. 312 odhaja iz Zagreba ob 23.10 in prispe v Sušak ob 7.02. — Brzovlak št. 301 odhod iz Sušaka ob 14.12, prihod v Zagreb ob 20.; polniški vlak št. 311 odhod iz Sušaka ob 20.49, prihod v Zagreb ob 5.25; polniški vlak št. 312 odhad iz Sušaka ob 9.05, prihod v Zagreb ob 17.50.

Prometne vesti. Po obvestilu ravnatelja drž. žel. Košice je za Poljsko olvoren celokupni robni promet preko obmejnih postaj Orlov na Slovensku, Sucha Lora in Skalite.

Poštni paketi za Srbijo in Makedonijo se odpravljajo samo z amb. Ljubljana-Beograd 3. V interesu ljubljanskega občinsva je, da oddaja pošne pakele, ki so namenjeni v Srbijo in Makedonijo v dopoldanskih in v prvih popoldanskih uradnih urah, sicer imajo pošiljke, ki gredo v Srbijo in Makedonijo, že v Ljubljani cel dan zamudo. Pomnilo pa je, da se odpravljajo pošiljke s lo ambulanco tudi za kraje, ki leže ob naslednjih železniških progah: Beograd - Vinkovci, Ruma - Klenak, Indija - Novi Sad, Novi Sad - Titel, Novi Sad - Senta, Stari Bečej - Novi Vrbas, Novi Sad - Odžaci - Palanka, Novi Sad - Beočin, Pančevo - Vršac - Bela crkva, Petrovo selo - Kovin, t. j. za kraje, ki leže v Sremu in Vojvodini (Baranji, Bački in Banalu).

Prometne omejitve. Prometna omejitev za Poljsko je razveljavljena in velja sledeče: Po obvestilu ravnateljstva Košice sprejmejo poljske državne železnice v poslaji Medzi Laborce samo one pošiljke, katere so natoovorjene v P. K. P. vozove in namenjene za postaje direktije Lwow. Nadalje se smejo odpremiti samo oni prazni P. K. P. vozovi, kateri se vračajo v področje tega ravnateljstva preko postaje Medzi Laborce. Druge pošiljke in prazni vozovi se do nadaljnje odredbe ne smejo odpremiti.

Iz naših organizacij.

Slovensko trgovsko društvo Merkur v Ljubljani izda v kratkem Trgovski koledar za l. 1924 s prvovrstno vsebino, na kar že sedaj opozarjamo. Dalje namerava prirediti poleg sedanjih učnih tečajev še tečaj za slovensko korespondenco in za srbohrvaščino, če bo dovolj interesentov. Prijaviti se je najkasneje do 24. novembra t. l. — Dne 5. januarja 1924 pa priredi društvo v veliki dvorani hotela Union velik Merkurjev ples, ki je obiskovalcem v času pred vojno gotovo še v dobrem spominu.

Carinska konferenca v Ljubljani. — Gremij v Ljubljani naznanja: V smislu razpisa uprave glavne carinarnice št. 316 se bodo vršile vsakih 15 dni v prostorih Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani carinske konference. K tem konferencam imajo prislop vsi trgovski in obrtniški krogi ter podjetja. Prva taka konferenca se bo vršila v ponedeljek dne 26. t. m. ob 6. uri popoldne v prostorih Trgovske zbornice. Vsi interesenti se vabijo, da se te konference kar v največjem številu udeležijo.

Gremij Celje objavlja. Generalna direkcija Carin je z razpisom C. št. 61.446 z dne 25. oktobra t. l. izdala vsem glavnim carinarnicam nalog, da isli v njihovem področju prirejujejo carinske konference, na katerih se imajo vsa iz carinske stroke važna gospodarska vprašanja razpravljati. Vsled

lega pozivlja Carinarnica II. reda v Celju vse gospodarske kroge carinskega okoliša Celje, da se isti te važne institucije v čim večji meri poslužujejo. Prva carinska konferenca se bo vršila dne 28. novembra t. l. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Nadaljne carinske konference se bodo še pravočasno objavile.

Carinske konference pri carinarnici na Jesenicah. Trgovska in obrtniška zbornica opozarja vse interesirane trgovske, industrijske in obrtniške kroge, da se bodo vršile carinske konference pri carinarnici na Jesenicah v zmislu razpisa br. 216 generalne direktije carin redno vsakega 10. in 25. v mesecu v pisarni upravnika carinarnice. Ako pade na ta dan praznik ali nedelja, se vrši konferenca en dan pozneje. Konference pričnejo vsakokrat ob 17. uri. Prva konferenca se bo vršila v ponedeljek dne 26. novembra. — Zbornica priporoča interesentom, da se konference v čim večjem številu udeležijo, ker bodo imeli priliko iznesti vse želje in priložbe, ako se po njihovem mnenju v posameznem primeru napačno tolmači carinska tarifa in naredbe, kakor tudi glede carinskega postopka.

Izkaz posredovalnice Slov. trgovskega društva Merkur v Ljubljani od 19. novembra 1923. V službo se sprejme: 1 knjigovodja, 1 kontorist, 5 polnikov, 1 skladiščnik, 8 pomočnikov, 3 korespondentinj, 2 kontoristinj, 1 stroje-piska, 1 blagajničarka, 5 prodajalk, 5 učencev, 7 učenk. Službe iščejo: 6 knjigovodij, 2 korespondenta, 10 kontoristov, 12 poslovodij, 6 polnikov, 4 skladiščniki, 38 pomočnikov, 15 kontoristinj, 36 strojepisk, 16 blagajničark, 24 prodajalk, 10 učencev, 12 učenk.

Barva za razmnoževalne aparate THE REX CO., LJUBLJANA.

Razno.

Oprostitve od plačevanja taks. Generalna direkcija carin je izdala naredbo vsem carinarnicam, na podlagi katere se oproščajo od plačevanja taks one kavicje, ki se polagajo ob priliki uvoza blaga kol garancija za carinske davščine.

Vinarsko društvo za politični okraj novomeški s sedežem v Novem mestu je na svojem zborovanju dne 11. novembra 1923 sklenilo sledečo resolucijo: Društvo pozivlja vlado, da pri predstojecih trgovinskih pogajanjih z Avstrijo z vso silo brani interese vinogradništva Slovenije, ki je pred državnim prevratom imelo svoje glavne odjemalce vina v Avstriji in je na avstrijski vinski trg navezano. Zlasti naj se skuša doseči pri izvozu vina iz Slovenije vsaj za toliko, kol je dovolila Avstrija Italiji in pa, da se smejo izvažati vina od 9% od alkohola počenši. K trgovskim pogajanjem z Avstrijo naj se pritegnejo eksperti iz Slovenije, katerim so gospodarske prilike ter interesi vinogradništva in vinske trgovine v Sloveniji dobro znane. — B. Skalický, t. č. predsednik. Fr. Simončič, t. č. tajnik.

Industrija sladkorja v Bulgarski. Produkcija sladkorne pese znaša letos v Bulgarski 35.000 vagonov. Tovarne bodo producirale okoli 40 milijonov kg, 15 milijonov kg več kol se rabi za domač konzum. Železniška uprava je ukrenila vse potrebno, da se pravočasno pripravijo polrebni vagoni.

Ali so naše železnice drage? Glasom izjave češkoslovaškega železniškega ministra v proračunskem odboru parlamenta, znaša edinica cen prevoza, preračunana v dinarje v Jugoslaviji 35 para, na Ogrskem islo 35 para, v Češki 40 para, na Francoskem 45 para, na Angleškem 75 para, na Danskem 75 para, na Holandskem 1.10 Din in v Švici 1.15 Din. Potem so naše železnice najcenejše.

Tržna poročila.

Zagrebska blagovna borza, 20. novembra. Na produktni borzi notirajo: Pšenica, baška postaja, 79-80 kg, 2%, blago 310, koruza stara, franko Zagreb, roba 270, oves, slavonski, rešetani, Zagreb, roba 245, moka baza »0« franko Ada, roba 515.

Novosadska blagovna borza, 20. novembra. Na produktni borzi notirajo: Pšenica, bačka, 79-80 kg, 2%, 1 vagon, 305; 79-80 kg, 2%, duplikat kasa, 4 vagon, 310; sremska, 79-80 kg, 2%, 1 vagon, 307.50; sremska 80 kg, 1%, 315; ječmen, banalski, 67-68 kg, duplikat kasa, 2 vag., 250; oves bački, Beograd, duplikat kasa, 1 vag., 225; koruza bačka, 1 vagon 200; bačka duplikat kasa, 4 vag., 200; za marec-april, 100%, kasa, 2 vag., 195 za september, 100%, kasa, 2 vag., 200; za marec-april, duplikat kasa, 3 vag., 240; bačka za februar, 100%, kasa 5 vag., 201.50; moka, baza »0ss«, 1 vag., 495; baza »0s«, 1 vagon, 490; otrobi bački v papirnatih vrečah, 1 vagon, 130. — Tendence neizpremenjena.

Tržišče žita in moke (Zagreb). Pšenični trg je bil v pretečenem tednu v glavnem nesprenjen. Kupcev ni bilo na trgu, dokaz pomanjkanja denarja. Situacija se od dne do dne postruje, mlinci zgublajo vedno več domačih odjemalcev in to vsled hude italijanske konkurence, posebno v krajih, ki so za uvoz moke vsled bližine bolj pripravni. Izvoza ni nobenega. Vsled tega trpila producenti odnosno kmeti, ki mora svojo pšenico prodajati vedno ceneje, ako jo hoče spravili v denar. Mogoče bodo merodajni činitelji prisiljeni vsled zabavljanja poljedelcev situacijo zboljšati. Nprestanje ložbe mlinskih industrijev jih do sedaj niso ganile. V Vojvodini se je ponujala pšenica že po 3 Din. — Ječmena se je pretečeni teden še nekaj prodalo. Zdi se, da so bile pivovarne vsled predolgega zadržanja zopet primorane nekaj nakupiti. Dobro blago 68-69 kg težko se je prodajalo po 2.50 Din na postajah Bačke. Tudi za oves je bilo precej zanimanja, posebno, ker so vojaške komande iste-ga precej zdražile. Na postajah Bačke se je ponujal oves po 2.20 Din. — Posebno zanimanje pa je vladalo za koruzo. Ponujala se je po 2.40-2.45 Din. — Pri trgovini z moko pa je vladala kakor preje slagnacija. Če se je ponujala še tako nizko, se ni mogla prodati, ker vsakdo krije svoje potrebe le za sproti. Mlini na cenah zelo malo popuščajo, ker nočejo imeti prevelikih zgb. Dobijo pa se tudi prodajalci, ki prodajajo za vsako ceno, samo, da pridejo do denarja. Izvoz je skoro popolnoma zastal, ker imala Avstrija in Češkoslovaška zadostne zaloge in ker tudi Italija zalaga južne avstrijske pokrajine po nižjih cenah. Italija nas uničuje ne le doma, temveč tudi v inozemstvu. Kako žalosten je naš izvoz, priča stajistika, ki jo je naša vlada nedavno izdala in po kateri se je v prvi polovici letošnjega leta izvozilo 1203 vagonov moke, dočim se jo je izvozilo iz Ogrske samo v oktobru 2500 vagonov. Danes notira moka št. »0« 5.70-5.80 Din, pariteja Zagreb.

Tržne cene v Mariboru: (Cene v dinarjih). Specerijsko blago: 1 kg kave l. 70, II. 40, pražene l. 70, II. 45; 1 kg popra celega 35; 1 kg paprike 50-100; 1 kg testenin 14; 1 kg sladkorja v prahu 23 (25), v kristalu 19.50 (23), v kockah 22 (24); 1 kg kvasa 32-35; 1 kg riža 6-13 (6.50-14); 1 liter kisa navadnega 2, vinskega 3; 1 liter olja namiznega 30 (31), bučnega 38-42 (40); 1 komad mila 9-18. Zito: (za 1 kg Din) pšenica 3.50 (4); rž 3; ječmen 3; oves 3.25; koruza 3.50 (3.75); proso 4; ajda 3; fižol navaden 4.50. Krma: Za q Din, sladko seno 100-112.50 (75-100); olava 100 do 112.50 (75); ovsena slama 75. Kurivo: 1 m³ lrdih drv 200; 1 m³ mehkih drv 175 (110); 1 q premoga trboveljskega 42-45 (40-42), velenjskega 27-30; 1 kg oglja 1.50-2. Zelenjava in sočivje. (Za kg Din), krompir 1-1.25; hren 5; kisló zelje 3-4; kisló repa 2.

Tržišče kolonijalnega in specerijskega blaga. (Zagreb). S l a d k o r : Koncem prošlega tedna je nastalo na svetovnem tržišču odločno gibanje navzgor, ki je trajalo celi teden. Sredi tedna je tržišče sicer oslabilo, ali takoj drugi dan je zopet nastal preokret na-

vzgor. Naše tvornice so se odločile, da povišajo cene. Sindikat je povišal cene za 35 para, osiješka tovarna za 50 para. Sledili pa ima še nadaljnje povišanje, ako bo osiala situacija na svetovnem trgu tudi nadalje tako čvrsta. Povod za čvrstočo je dala Kuba, odkoder prihajajo nepovoljna vremenska poročila. Točno sliko o kubanski žetvi se ne more dognati, ker počne šele v mesecu decembru. — Kava: Svojeodobna ocenitev želve se je morala znatno znižati, kljub temu pa je mnogo večja kot lani. Na drugi strani se je znatno povečal konzum. Bolje vrste kave, kakor Rio in Santos, se lahko prodajo, dočim se slabše vrste, kakor št. 7 in 6, zanemarijajo. — Riž: Cena indijskega riža je čvrsta, dočim se je cena italijanskega, vsled ugodne želve, nekoliko znižala. Čim pa nastopita Angleška in Francoska v Italiji koš kupca, se zamore cena znatno povišati, ker italijanski riž nolira izpod svetovne parite. — Cene na debelo, brez embalaže, so v Zagrebu sledeče: sladkor v kockah 19.75, kristalni češki 19, kristalni domači 17.50, kava Rio 26, Rio boljši 32.50, Rio dober 34.50, specijal 38, Perl Lave zeleni 42, Salvador Lave 53, Guatemala 53, pražena 42.50. Riž Splendor 9.50, Japan Glace 9.25. Mast ameriška v sodih à 50 kg 34. Olje Soya Shognu najfinejše, v železnih sodih 27, olje Soya Manchu v lesenih sodih 26.50. Čokolada »Manner« 823 72, čokolada »Manner« 161 52.50, čokolada »Union« 48. Cimet 30. Lešniki 37. Čaj orange Peccoe 92, Mingchow 70. Paprika la posladka 60, paprika huda 45. Makaroni la 11. Tamjan la 32, tamjan lla 28. Petrolej v sodih 270.

Tržišče stekla in porcelana. (Zagreb). Na tržišču stekla je promet precej živahen, posebno kar se liče gosliničarskega stekla. Roba se jako podražuje povsod, tako da je težko zadostiti vsem naročbam, ker češke tvornice niso še

v stanju dobaviti vse naročeno blago, ker imajo še veliko naročil od preje in pa, ker se je v zadnjem času zanimanje za češko blago povečalo, za nemško pa se je zmanjšalo. Cene steklu v ploščah so za 2-3 Din popustile, dočim so osiale pri drugem steklu nespremenjene. Na tržišču porcelana je bil promet tudi še dosli živahen. Skoro vse tvornice v Češki delajo za Rusijo, ki rabi sedaj veliko porcelana in plačuje naročeno blago sproti. To je malo zmanjšalo uvoz porcelana v Jugoslavijo. Kljub temu pa so osiale cene nespremenjene.

Situacija na lesnem trgu. (Zagreb). Porast dinarja je na lesni trg slabo uplival. Sicer o kaki stagnaciji ni govora, vendar je višje valuno slanje povzročilo, da se naši običajni odjemalni krogi vsled padca njihove valute za naše blago manj zanimajo. Naša lesna kupčija se deli na tri dele: 1. luksusno blago; 2. konzumno blago; 3. blago za splošno porabo. Za luksusno blago se šleje slavonski hrast, ki se posebno rabi na Angleškem, Francoskem in v Belgiji. Kupčija s tem lesom nikakor ni oslabela. Pri konzumnem blagu, h kateremu štejemo bukov in iglasli les, je promet posebno glede iglaslega lesa oslabil. Vzrok liči v padcu finske marke, ki je v zadnjem času padla za 40%. Finska lesna industrija izvažala vsled slabe marke veliko ceneje ter je vsled tega prizadel naš izvoz. Trgovina z bukovim lesom se je razvila pri nas šele po vojni. Da bi se trgovina z našim bukovim lesom dvignila, je sklenilo osem ali devet največjih tozadevnih producentov nekako prodajno organizacijo. V zadnjih dneh je povpraševanje večje. To se pripisuje mnenju, da bo ruhrsko vprašanje kmalu v redu. Pa tudi obnova Japonske utegne zboljšati lesni promet. Ne ve se pa od kje se bo v glavnem uvažala les, ali iz Kandije ali iz Evrope. Skoro gotovo

bo lukaj prišel v poštev tudi jugoslovanski les.

Ameriška mast. Zadnje čase so se pojavile velike količine ameriške masti na tržiškem trgu, ki se od tam uvažajo največ na Češko in v Avstrijo, ker imenovane države ne uvažajo več preko Hamburga. Veliko te masti se uvažuje tudi v Jugoslavijo ter je povpraševanje po njej precej veliko. Cene so se utrdile ter se prodaja v velikih sodih po 35.85 dol.; v malih sodih po 36.10 dol.; Steam Lard 34.30 dol.; debela slanina 35-37.20 dol. v Trslu. Pri nas se prodaja 33.50-34 Din na debelo. Zadnji čas je počela ameriški masti konkurirati brazilska, ki je cenejša in boljšega okusa, ker ni prešana, kakor ameriška, temveč kuhana.

Dobava bencina. Pri Upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 29. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 40.000 kg bencina za kamione.

Dobava bencina. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 5. decembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 30 ton bencina za motorje (težkega bencina).

Dobava tkanine »Segeltuch«. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 6. decembra t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave tkanine »Segeltuch« za pokrivanje polniških vagonov.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava, prodaja.

Dobava 25 nabiralnikov sistema Wlezek. Poštna direkcija v Ljubljani potrebuje 25 pisemskih nabiralnikov sistema Wlezek in 10 zraven spadajočih zbiralnih torb. Interesenti naj predložijo s 5 Din kolekovane ponudbe do 10. decembra t. l. na poštno direkcijo v Ljubljani.

Dobava raznega sanitelnega materiala. Središnji ured za osiguranje radnika v Zagrebu sprejema do 25. novembra t. l. ponudbe za dobavo obvez, vate, kirurških instrumentov, očal, kemikalij itd.

Prepričajte se sami, kako ugodni so za nositi. Vzemite pa pred vsem v obzir, da je Berson-gumi potplat cenejši kot usnjeni ter pomenja nositev istih za Vas velik prihranek. Zahtevajte pa od Vašega čevljarja strokovno pritrđitev gumi potplatov z uporabo priloženega Berson-cementa.

IVAN KRAVOS
 Telefon 207. **MARIBOR** Telefon 207.
 Trgovina: Aleksandrova cesta 13. Delavnica: Slomškov trg 6
KONJSKE OPREME
 za lahko in težko vožnjo, kakor tudi razne potrebščine za konje, brzde, biči, svečilke za kočije itd. Obnošene opreme in sedla. Ovratniki, vrvice in nagobčniki za pse. RAZNI KOVČKI, torbice, listnice, denarnice itd. iz usnja.
 GONILNI JERMENI v vseh širinah iz la usnja, kakor tudi šivalni in vezalni jermeni.

„JUGOEKSIM“
 EKSPORT TRGOVSKA DRUŽBA IMPORT
 VEKOSLAV PELC IN DRUGOVI
 V LJUBLJANI, VEGOVA ULICA 8
 Trgovina s špecerijskim, kolonijalnim, materialnim blagom, deželnimi in poljskimi pridelki in izdelki, mlevskimi izdelki, lesom in lesnimi izdelki ter manufakturo na debelo.

Priporočamo:
JOSIP PETELINC
 Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
 Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istofam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Na veliko in malo!

Rusi
Slaniki oviti
Prekajene ribe (Bücklinge)
Ostseeheringe
Kumarce
Ia znajmske v soli in kisu
Paradižni sok
Ia domač, čist, v dozah
„Konserva“
 Prva jugoslovanska industrija za konzerve rib, sočivja in sadja, družba z o. z.
Maribor
 Zahtevajte cenik!

Redka prilika! Redka prilika!
 Na prodaj:
VINO
 600 hl, letnik 1917, belo 30 K liter
 100 hl, letnik 1919, belo 24 K liter
 100 hl, burgundec, rdeč 25 K liter
 Stara, pristna, 46%
SLIVOVKA
 100 K liter
 Vino se prodaja tudi skupaj s skladišnimi sodi ali se odda s klefjo vred v najem.
I. KRAVANJA, PTUJ.

Delniška družba
„TRIGLAV“
 Šmarca pri Kamniku
Testenine
Sladna kava
Kavine mešanice
 Zahtevajte cenik!

Naslov brzojavkam:
„GROM“ Telefon interurban št. 454
 = Carinsko-posredniški in špedicijski bureau =
 Centrala: **LJUBLJANA**, Kolodvorska ulica 41
 Bančni tekoči račun: Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, Trgovska banka, Ljubljana. Poštni čekovni račun št. 12.771
 PODRUŽNICE: Jesenice, Karlovac, Koprivnica, Maribor, Osijek, Rakek, Zagreb. — EKSPOZITURE: Ljubljana, državni kolodvor, Manasliir.
 Carinsko posredništvo državnih železnic kraljevine SHS v Karlovcu, Koprivnici, Osijeku z ekspozituro v Belem Manasliiru
 Zastopstva na vseh mestih tu- in inozemstva
 Zastopnik mednarodne družbe spalnih vozov S. O. E. za promet ekspresnih pošilk
Trgovci Industriji oglašajte v „Trgovskem listu“!

Veljtrgovina
A. Šarabon
 v Ljubljani
 priporoča
špecerijsko blago
 raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke, raznovrstno rudninsko vodo.
 Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
 Ceniki na razpolago.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA
Šelenburgova ulica šte. 1.
KAPITAL in REZERVE Din 17,500,000.—
 Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.
 Telefon: 139, 146, 458

PODRUŽNICE: Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica
Brzjavni: Trgovska

EKSPOZITURE
 Konjice, Meža-Dravograd, Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)